

EGOSTEREO

Audiofilens överlevnadskit

Små tillbehör – stora upplevelser. Nischprodukten som ger egoaudiofilen sitt lystmäte.

Text Mats Meyer-Lie Medlyssning Göran Johansson Bild H&M

Har du varken råd eller plats med de där biffiga högtalarna du alltid drömt om? Skaffa hörlurar istället! Visst, det blir kanske lite asocialt och egotrippat i överkant men hifi-njutningen kräver ett visst mått av självcentrering. De gånger du och dina vänner sitter i klasar i soffan för att fokusera ljudbilden är lätt räknade och, handen på hjärtat, inte särskilt bra ljudupplevelser heller. Så varför inte slå ett slag för det seriösa hifilysnandet, alltså det som försätter dig i total uppmärksamhet.

Har hifi-demonen slagit klorna i dig lär du redan ha ett par hyggliga lurar men vi slår vad om att du faktiskt inte vet hur hyggliga (eller o-hyggliga) de är förrän du givit dem rejäl uppbackning i form av en separat förstärkare.

Det kvittar om dina lurar kostar 400 eller 4.000 – driver du dem via ett vanligt hörlursuttag från en CD, förstärkare eller PC (hu!) kan vi garantera att du aldrig hört lurarna fullt ut. Å andra sidan får man skatta sig lycklig om det ens finns någon lurkontakt, för det paradoxala är att samtidigt som lurlyssnandet exploderat så snålar apparattillverkarna på hörlursuttag. Rätt naturligt kanske i dessa rationaliserings- och besparingstider. Dessutom har det fört det goda med sig att en tidigare nischstämplad produkt som separat lurförstärkare kan börja frodas.

Från att ha varit enkla små tillbehör har de utvecklats till att bli en självskrivna del i audiofilens apparatarsenal – låt vara för de riktigt inbitna lyssnarna – men ändå.

Hur som helst. Har du ett par giftiga lurar så är en separat lurförstärkare en snabb

genväg till hifi-nirvana. Och har du av olika anledningar fått ändrade bostadsförhållanden och bor trångt så har lurförstärkaren sin givna plats i audiofilens förstahjälpen-kit. "Never leave home without it" för att vestera en gammal kontokorts-reklam.

Vi har hittat sex alternativ och även om det finns billigare (och dyrare!) så har vi inte sett någon anledning att gå billigare än så här. Har du investerat i ett par bättre dynamiska lurar – vanliga alltså – från dryga tusenlappen och uppåt (AKG, Beyer, Grado, Koss, Philips, Sennheiser (HD 600!), Sony etc.) så betalar det sig ljudmässigt att lägga ribban någonstans runt 2.000-4.000 kronor.

Här är de förstärkare vi hittat.

TESTADE FÖRSTÄRKARE

Antique Sound Lab	4.600 kr
Harmony Design EAR 90	2.950 kr
Musical Fidelity X-Can V2	3.600 kr
Pro-Ject Head Box	2.000 kr
Reqa EAR	2.100 kr
Vincent KHV 111	3.000 kr

Av de testade är Musical Fidelitys X-Can självskrivna i sammanhanget. Mattias Stridbäck's Harmony Design likaså. X-Can var en slussöppnare för gourmetförstärkning med rör när den första versionen kom och Harmony Design döptes en gång i tiden till "Mini-Krell" av undertecknad. Vi har lyssnat med våra trogna referenser Sennheiser HD 580 tillsammans med de analytiska Etymotic ER4, men också Grado SR225.

H&M

Antique Sound Labs

Uttänkta i USA, tillverkade i Kina. Känns det igen? Till den raden av tillverkare kan nu också läggas Antique Sound Lab som specialiserat sig på rörförstärkare. Firman har en hel arsenal av modeller med allt från klassiska mottaktskopplade förstärkare till exotiska monoblock med direktupphettade trioder som 300B, 845 och 6C33C.

Vi har provat den dyrare av ASLs två hörlursförstärkare, en läcker liten solid sak utformad som en av firmans integrerade förstärkare i miniatyr. Rören står fullt synliga framför transformatoråpningarna. Här har man också tänkt till lite extra och kompletterat den vanliga hörlurskontakten med en 3,5 millimeters miniplugg. Dessutom kan utgångsimpedansen anpassas till hög- eller lågohmiga hörlurar. Mycket bra.

Antik till utseende men knappast ljud. Nej, här vankas rent, klart och öppet ljud och ASL påminde om en något ljusare och krispigare variant av X-Can. Mer detaljskärpa och lite mer stereoseparation. Just stereoperspektivet – både i bredd och djup – är också det som skiljer bra, separata hörlursförstärkare och särskilt då dessa båda rördrivna varianter, från vanliga hörlursuttag. ASL ger dessutom testens mesta tredimensionalitet även om vare sig X-Can eller Harmony Design kom särskilt långt efter.

Växlar man mellan ASL och X-Can upplevs den första som neutral och välbalanserad men också sprödare och utan samma muskulösa dynamik och mustiga närvaro i ljudet som X-Can. Det gällde såväl med de mer trögdrivna och höghomiga Sennheiser HD 580 som med lågohmiga Grado SR 225.

Men kritiken får ses som en randanmärkning på en annars mycket fin produkt. Passar bra till klassisk/akustisk musik.

Harmony Design Ear 90

Från västkusten kommer Harmony Design alias Mattias Stridbäck, som gjort sig känd inte bara för sina långtgående modifikationer av andra tillverkares elektronik utan också för egentillverkad ljudelektronik. Mattias har också skrivit in sig i den här tidningens poppislistor med hörlursförstärkaren Ear 90.

Öppnar man locket på den här rätt intetsägande lådan hajar man till. Maken till sofistikerad och överdimensionerad hörlursförstärkare är svårt att tänka sig. Allra minst för priset!

Harmony Design tar hörlurslyssning på största allvar och Ear 90 är lika sprängfylld av nätstabiliseringar som av lyxiga signalkomponenter, till exempel kondensatorer från RIFA, IC från Analog Devices och volympotentiometer från Alps.

Vår version hade dessutom balanserade ingångar men den knappa tusenlappen billigare RCA-versionen håller precis samma höga standard.

Det skulle inte många lyssningsvänder och lurbyten till för att inse att Ear 90 var testens självskrivna referenspunkt.

Förstärkaren låter fyllig och välmatad och ger lurar – höghomiga som lågohmiga – en orubblig och upphöjd auktoritet med en tyngd och svärta i ljudet som de andra inte maktar med.

Samtidigt låter förstärkaren musiken klinga ut mjukt och lent med samma homogena flöde som hos rörförstärkarna.

Skillnaden mot dem är dock att Harmony Design kan locka fram ännu mer svärta i pauserna mellan tonerna.

Vi skulle kunna hålla på och stapla superlativer men det räcker med att säga att Ear 90 kan få vilken lur som helst att låta flera tusenlappar dyrare! Måste höras.

Antique Sound Lab MG Headphone Amp

Pris 4.600 kr

Funktion Hörlursförstärkare, rör

Rörtyper EL84 (2) + ECC83S

Inimpedans 100 kOhm

Uteffekt 0,15W (x 2)

Utimpedans 10 ohm/600 ohm
(valbar)

Ingångar 1 par linje

Hörlursuttag 2 st (3,5 mm/6,5 mm)

Vikt 4,2 kg

Info www.klubben.net

Tre rör och allt direktvirat (inget krets-kort). I mitten ingångsteget (12AX7) i stereo, de två andra (6BQ5) tar hand om själva förstärkningen. Bakom de båda skärmade transformatorerna. Höger kub är nättransformatorn, vänster utgångstransformator för impedansanpassning.

OMDÖME

Ljud	★★★★★
Byggkvalitet	★★★★★
Prisvärdhet	★★★☆☆

Harmony Design Ear 90

Pris 3.600 kr (4.100 kr XLR)

Funktion Hörlursförstärkare

Inimpedans 20 kOhm

Uteffekt Ca 1W/30 ohm (6 V RMS)

Utimpedans 0 ohm (!)

Ingångar 1 par linje

(RCA alt. XLR)

Hörlursuttag 2 st (3,5 mm/6,5 mm)

Vikt 2,2 kg

Info Harmony Design,

tel 0300-370 54,

www.harmonydesign.se

Inga kompromisser här inte! Lika lite som i själva kretsarna har man fuskat på kontaktsidan. Här råder proffsstandard med dubbla XLR-kontakter för ingången och två låsande telejack för att driva två lurar samtidigt. Allt från Neutric. Notera att lurarna är direktkopplade.

OMDÖME

Ljud	★★★★★
Byggkvalitet	★★★★★
Prisvärdhet	★★★★★

Musical Fidelity X-Can V2

En rörklassiker i förbättrad version som bland annat utnyttjat teknik från en prototyp till en grammfonförstärkare i den exklusiva NuVista-serien. En förstärkare som aldrig blev byggd.

Helt förstäligt för trots sitt suspekta yttre har Musical Fidelity inte knusslat med innanmätet. I förstärkningen används två dubbeltrioder, lågbrusiga EC88/6922or, alltså en dubbeltriod per kanal. Som om det inte vore trångt nog redan har man inte heller snålat på strömförsörjning eller stabilisering och förstärkaren matas via vägtransformator.

Det här är en förstärkare som garanterat ingen bli besviken över. Nej, oavsett om du gillar glimmande spröd kvartettmusik eller pålkransriff med Rammstein så lever nya X-Can upp till kraven. Att det finns rör med i bilden går inte att ta miste på för ljudet är stort och öppet med ett homogent flöde och en skimrande lyster i diskanten. Jämfört med ett vanligt hörlursuttag ger X-Can en helt annan lyster och luftighet i ljudet men musiken låter också mycket mustigare och spänstigare.

X-Can har nämligen ett sätt att gå rakt på sak och få dig som lyssnar indragen och engagerad i musiken. På den här punkten skiljer den sig en smula mot den sofistikerade men lite tamare ASL-förstärkaren. X-Can V2 är med andra ord en fin kombination av luftigt 3D-känsla och mustig muskeldynamik. Den passar dessutom alla typer av lurar. En kultklassiker tillsammans med Sennheiser HD 580/HD 600!

Pro-Ject Head Box

Testens minsting, Pro-Jects lilla lurkub Head Box visade sig ha en del överraskningar att bjuda på. Inte bara vad gällde bygg- och kontaktkvalitet. Nej, trots dimensioner och pris rymmer den faktiskt två separata hörlursförstärkare, var och en med sin egen volymkontroll. Dessutom har den tre ingångar och en linjeutgång. Rent kretstekniskt är den enkel och påminner en del om Rega: IC-kretsar i ingångssteg och transistorer – åtta stycken allt som allt – i de båda utgångarnas buffersteg. Lite häpnad blev vi också då vi upptäckte att elektroniken kom från slovakiska Edgar, alltså samma firma som gjort kretsarna till Vincents lurförstärkare. Fast den här gången utan rör.

Hur det än var med den saken så låter de båda förstärkarna rätt olika och framför allt så påverkades ljudet hos lilla Pro-Ject mindre av olika hörlursbelastning.

Minst och billigast visade sig ändå kunna ge en tyngd och ett klipp i ljudet så det stod härliga till. Head Box är nämligen en riktigt liten snärtig muskelknute som serverar ett stort och aningen loudnessaktigt ljud. En vanlig hörlursutgång låter trött och grå jämfört med Head Box och även om inte detaljskärpan och separationen är lika bra som hos ASL, X-Can eller Harmony Design så brädar lilla Head Box vilket standarduttag som helst. Med hästlängder.

Att den sedan låter kantigare och hårdare än sina dyrare konkurrenter har man lätt överseende med. Den strama basen och piffet i diskanten gör dessutom Head Box till en perfekt partner till Grados och Koss välnärda och lite basiga lurar.

Stortest! Hörlursförstärkare

Rega EAR

Den här diskreta lilla grå lådan visade sig innehålla en allt annat än grå och diskret hörlursförstärkare.

Innanmätet hörde visserligen till det enklare, med två utgångstransistorer per kanal drivna av en liten IC-krets tillsammans med en blygsam liten nätdel matad av en 24 volts väggtransformator.

Inte heller nätdelen var särskilt imponerande men betydligt bättre än de som brukar finnas i "vanliga" förstärkare och därmed fullt godkänd.

EAR kan placeras i förstärkarens Tape in/out och har en mute-knapp som låter signalen passera förbi hörlurskretsen. Bra tänkt.

Jämfört med vårt jämförelseobjekt, ett hyggligt men konventionellt hörlursuttag från en CD-spelare, är Rega en klar förbättring. Oavsett hörlur blir ljudet varmare och myndigare utan det inbyggda luruttagets nerskalade ljudbild.

Pris, storlek och kretslösning gjorde förstås att Rega fick duellera lite extra mot Pro-Ject. I den jämförelsen märktes rätt tydligt – särskilt med Sennheiser-lurarna – att Rega visserligen lät varmare och homogenerare med fylligare mellanregisterklang, men både mot lilla Pro-Ject och de bättre rörförstärkarna lät Rega dovre och luddigare. Det gör den visserligen lättlyssnad och trevlig men också att man tappar nyanser och dimensionalitet.

Fast det är klart, vore det inte för Pro-Ject så hade vi nog inte varit lika petiga. En klar förbättring jämfört med en vanlig hörlursutgång är det i alla fall.

Vincent KHV 111

Ännu ett samarbetsprojekt, den här gången mellan Tyskland, Slovakien och tillverkningslandet Kina. Vincent är kända för sina biffiga slutreg och integrerade förstärkare men man har en hel uppsjö av både rena halvledarlösningar, hybridkonstruktioner och transistorförstärkare.

Men nu gäller det Vincents hörlurselektronik som vid närmare granskning visar sig vara utvecklad av samma firma som Pro-Ject använder.

Bakom den stora svarta lådans plexiglasfront glöder ett E83CC S-rör, en klassisk duotriod. För att det inte skall råda någon tvekan om att det är rör i kretsen har röret extra fuskglöd i form av en liten lysdiod.

Elektroniken är prydlig men enkel och rättfram. En liten toroid matar en rätt blygsam strömförsörjning. En volymratt per kanal gör det enkelt att ställa balansen men bökigt varje gång man vill ändra ljudnivån.

Trots röret skiljer sig Vincent en hel del från de båda övriga rörförstärkarna. Visst, det varma och gosiga rörljudet finns där men Vincent låter både dovre och mer beslöjad än både ASL och X-Can.

Att Vincent kan leverera mycket bas går det dock inte att ta miste på och den kan få små spinkiga lurar att låta riktigt välnärda. Mycket bas alltså men med kräsna lurar (Sennheiser, Etymotic) märks å andra sidan att basen inte är lika nyanserad som hos konkurrenterna, också lilla Pro-Ject faktiskt.

Vincent saknar också en del av konkurrenternas dynamik och driv. Lustigt med tanke på specificerad utteffekt.

Slutsatsen blir alltså att hur mycket bättre Vincent än låter än ett vanligt luruttag så finns det bättre och billigare alternativ.

Rega Ear

Pris 2.000 kr

Funktion Hörlursförstärkare

In impedans 24 kOhm

Utteffekt Ca 0,525W (32 ohm)

Ut impedans Ingen uppgift

Ingångar 1 par linje (RCA)

Hörlursuttag 1 st (6,5 mm)

Vikt 0,7 kg

Info Digitalbild, tel 08-777 20 01

www.digitalbild.se

Hos Rega får man inte bara ett par ingångar utan också ett par utgångar så boxen kan lätt kopplas in i en förstärkarens Tape Loop-slinga. En muteknapp gör att signalen passerar rakt igenom boxen. 24 Volts matning via en separat väggtransformator.

Vincent KHV 111

Pris 3.000 kr

Funktion Hörlursförstärkare, rör

Rörtyp E83CC

In impedans Ingen uppgift

Utteffekt 5W

Ut impedans Ingen uppgift

Ingångar 1 par linje (RCA)

Hörlursuttag 1 st (6,5 mm)

Vikt 3,0 kg

Info Septon AB, tel 031-93 92 70

www.septon.se

Trots den enorma lådan innehåller förstärkaren faktiskt bara ett enda rör. Baksidan är också sparsmakad men med rejäla RCA-kontakter. Precis som ASL drivs också Vincent med 230 volts växelström direkt från vägguttaget.

OMDÖME

Ljud	★★★★☆
Byggkvalitet	★★★★☆
Prisvärdhet	★★★★☆

OMDÖME

Ljud	★★★★☆
Byggkvalitet	★★★★☆
Prisvärdhet	★★★★☆